

EIROPAS
KOMISIJA

Briseļē, 17.7.2026.
COM(2026) 615 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS
PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Banku nozares konkurētspēja un vienotais tirgus banku nozarē

{SWD(2026) 615 final}

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
CENTRĀLAJAI BANKAI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU
KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Banku nozares konkurētspēja un vienotais tirgus banku nozarē

1. Banku nozares loma ES ekonomikā

Bankām ir nozīmīga loma ES ekonomikā, un konkurētspējīga banku nozare ir būtiska izaugsmes, inovāciju un stratēģisko prioritāšu finansēšanai. Banku konkurētspēja ir atkarīga arī no plaukstošas un stabilas ekonomikas. Bankas ir galvenais finansējuma avots ES mājsaimniecībām, lielajiem uzņēmumiem, kā arī mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Papildus tradicionālajai lomai aizdevumu izsniegšanā bankas atvieglo piekļuvi kapitāla tirgiem, palīdzot uzņēmumiem iegūt pašu kapitāla un aizņēmuma finansējumu un dodot iespēju noguldītājiem veikt investīcijas. Strauji mainīgajā ģeopolitiskajā vidē šīs banku nozares dažādās lomas ir vēl svarīgākas ES stratēģiskās autonomijas saglabāšanai. Banku nozarei ir izšķirīga nozīme, lai apmierinātu pieaugošās finansējuma vajadzības, ar kurām saskaras ES uzņēmumi, jo īpaši stratēģiskās nozarēs.

Uzkrājumu un investīciju savienības (UIS) stratēģija¹ uzlabos to, kā ES finanšu sistēma veicina uzkrājumu izmantošanu produktīvām investīcijām. Stratēģija paredz efektīvu un integrētu banku nozari, kuras pamatā ir vienots noteikumu kopums un pilnīgi izveidota banku savienība. Stratēģija un šajā ziņojumā izklāstītie priekšlikumi ir saskaņoti ar ES Konkurētspējas kompasu², E. Letas³ un M. Dragi⁴ ziņojumos sniegtajiem ieteikumiem, vienotā tirgus stratēģiju⁵, ceļvedi “Viena Eiropa, viens tirgus”⁶ un Regulējuma pamatīgas sakārtošanas rīcības plānu⁷. Atbalstot ES ekonomiku kopumā, konkurētspējīgai banku nozarei jābūt iespējai maksimāli netraucēti darboties pāri robežām, piedāvāt noguldītājiem un ieguldītājiem plašāku produktu klāstu un sasniegt atbilstošu mērogu saskaņā ar prudenciālajām prasībām un konkurences noteikumiem. Tajā pašā laikā konkurētspējīgai banku nozarei jābūt pietiekami elastīgai, jāizmanto diversificēti uzņēmējdarbības modeļi, jāspēj veicināt inovāciju un jābūt gatavai uzņemt jaunpienācējus.

Eiropas Savienības banku nozare un kapitāla tirgi ir savstarpēji atkarīgi, un tiem būtu jāattīstās paralēli. Bankas var palīdzēt veicināt ES kapitāla tirgu attīstību, jo īpaši pārrobežu mērogā, vienlaikus gūstot labumu no ievērojamām ieņēmumu plūsmām, ko nodrošina saistītās investīcijas un korporatīvie pakalpojumi. Bankas var palīdzēt ieguldītājiem, piemēram, izstrādājot pielāgotus produktus vai veicot parakstīšanas darbības. Savukārt efektīvāks un integrētāks kapitāla tirgus var palīdzēt bankām kļūt konkurētspējīgākām gan vietējā, gan starptautiskā mērogā. Eiropas Savienībā šī banku un kapitāla tirgu savstarpējā papildināmība ne tikai palīdzētu finansēt ekonomiku, tai skaitā tās stratēģiskās prioritātes, bet arī samazinātu atkarību no ārvalstu starptautiskajām bankām kritiski svarīgu finanšu pakalpojumu sniegšanā.

Vāji funkcionējoša vai nestabila banku nozare nevar efektīvi pildīt savu ekonomisko lomu un atbalstīt pieaugošās investīciju vajadzības, ar kurām saskaras ES uzņēmumi.

¹ Eiropas Komisija (2025), [Uzkrājumu un investīciju savienības stratēģija](#).

² Eiropas Komisija (2025), [ES Konkurētspējas kompass](#).

³ Enrico Letta (2024), [Daudz vairāk nekā tirgus](#).

⁴ Mario Draghi (2025), [Eiropas konkurētspējas nākotne](#).

⁵ Eiropas Komisija (2025), [Stratēģija, kā vienoto tirgu padarīt vienkāršu, netraucētu un spēcīgu](#).

⁶ Eiropas Komisija (2026), [Eiropas Parlamenta, Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas ceļvedis “Viena Eiropa, viens tirgus”](#).

⁷ Eiropas Komisija (2026. gada aprīlis), Regulējuma pamatīgas sakārtošanas rīcības plāns, kas pievienots paziņojumam [Vienkāršāks, skaidrāks un labāk īstenots ES noteikumu kopums](#).

Attiecīgi ES banku nozarei jābūt pietiekami stabilai un noturīgai pret iespējamiem satricinājumiem un ar stabiliem pamatrādītājiem (tādiem kā rentabilitāte, tirgus novērtējumi, pašu kapitāla atdeve, racionālas izmaksu struktūras, stabila pārvaldība) un atbilstoši pielāgotiem kapitāla un likviditātes līmeņiem. Šādu noturību patiešām var uzskatīt par būtisku banku nozares konkurētspējas aspektu.

Ar šo paziņojumu un tam pievienoto dienestu darba dokumentu tiek pildīta Komisijas apņemšanās novērtēt ES banku nozares pašreizējo konkurētspējas stāvokli. Turpmākajās iedaļās ir uzsvērts ievērojamais progress, kas pēdējos 15 gados panākts nozares noturības un vispārējā snieguma uzlabošanā, izklāstītas galvenās problēmas, kas vēl jārisina, un ierosināta pozitīva, uz nākotni vērsta turpmākā virzība. Tā pamatā ir plašas apspriešanās ar visām ieinteresētajām personām, lai nodrošinātu, ka analīze, novērtējums un secinājumi ir balstīti uz pierādījumiem, kā izklāstīts pievienotajā dienestu darba dokumentā.

Apsverot ES banku nozares konkurētspēju, vispirms jāatzīst nepieciešamība panākt kompromisu starp dažādiem mērķiem, ieskaitot tālāk aprakstītos.

- *Jāveicina inovācija un ilgtspējīga izaugsme, vienlaikus saglabājot noturību.* Lai veicinātu inovāciju un izaugsmi ES ekonomikā, būs vajadzīgas atbildīgas izmaiņas kultūrā un zināma līdzsvara atjaunošana banku tiesiskajā regulējumā, kas nozīmē pāreju no pašreizējās pieejas, kurā bieži vien ļoti izvairās no riska, uz pieeju, kas ir atvērta atbildīgi izvērtētiem un izmērāmiem riskiem. Komisijai šajā ziņā ir būtiska loma, apsverot atbilstošo riska līmeni, ko sistēma kopumā var uzņemt. Tomēr jā saglabā banku nozares noturība, kas ir ilgtspējīgas izaugsmes priekšnoteikums.
- *Noteikumu saskaņošana ES līmenī nozīmē mazāku brīvību valstu rīcībā.* Lai izveidotu integrētu ES banku nozari, būs vajadzīgs patiesi vienots noteikumu kopums, taču to nevar panākt, ja turpinās pārmērīga reglamentēšana, ziņošanas dublēšanās, atšķirīga īstenošana vai valstu pilnvaru pārsniegšana attiecībā uz apvienošanu.
- *ES banku nozares integrācija jāpapildina ar atbilstošiem aizsardzības pasākumiem, lai novērstu pamatotas bažas.* Banku nozares integrācijai nepieciešamas izmaiņas pašreizējās attiecībās starp piederības un uzņēmējām dalībvalstīm, un tās būs pieņemamas tikai tad, ja tiks vienlīdzīgi aizsargāta finanšu stabilitāte visās dalībvalstīs.
- *Gaidāms, ka pasākumi, kas veikti konkurētspējas veicināšanai, ietekmēs banku kapitāla prasību līmeni.* Tirgus integrācijas uzlabošana, pārklāšanās novēršana, tiesiskā regulējuma vienkāršošana, metodikas saskaņošana konkrētu prasību izpildei vai lielākas proporcionalitātes ieviešana ietekmēs prasības, ko piemēro konkrētām bankām noteiktās politikas jomās, un šīs prasības būs rūpīgi jāpielāgo, ņemot vērā to vispārējo ietekmi.

Lai pārvaldītu šos dažādos kompromisus, būs jāapvieno tehniskā lietpratība un politiskās spriešanas spējas, rūpīgi pielāgojot līdzsvaru starp riska uzņemšanu un noturību banku nozarē. Tas tiks panākts, veicot šajā ziņojumā izklāstītos pasākumus un darot to pastāvīgi, Komisijai stingrāk uzraugot banku nozares konkurētspēju.

2. Progress un joprojām pastāvošās problēmas ES vienotajā banku tirgū

Reaģējot uz globālo finanšu krīzi (*GFC*), ES ir izstrādājusi vienotu noteikumu kopumu bankām un reformējusi savu uzraudzības un noregulējuma sistēmu un makroprudenciālo regulējumu. Pēdējo 15 gadu laikā šīs reformas ir palīdzējušas uzlabot banku noturību un vajadzības gadījumā atvieglājušas efektīvu krīzes pārvaldību. Banku savienības satvarā vienotais uzraudzības mehānisms (VUM) nodrošina atļauju piešķiršanu bankām un tiešu uzraudzību pār 111 bankām, kas veido vairāk nekā 85 % no kopējiem banku aktīviem. Attiecībā uz minētajām bankām vienotā noregulējuma mehānisma (VNM) uzdevumi ir nodrošināt krīzsagatavotību un krīžu pārvarēšanu, un to izpildi atbalsta ar vienoto noregulējuma fondu (VNF) vairāk nekā 81 miljarda EUR apmērā. Valstu noguldījumu garantiju sistēmas ir labi finansētas un nostiprinātas, lai nodrošinātu ātru parāda dzēšanu, tādējādi palielinot noguldītāju uzticēšanos. Eiropas Banku iestādei (EBI) ir bijusi galvenā loma vienotā noteikumu kopuma izstrādē un uzraudzības konverģences stiprināšanā visā ES, savukārt Eiropas Sistēmisko risku kolēģija (ESRK) ir pildījusi agrīnās brīdināšanas sistēmas lomu un palīdzējusi īstenot valstu makroprudenciālos pasākumus.

Līdz ar regulatīvajām un institucionālajām reformām ES banku nozarē ir notikušas būtiskas pārmaiņas. Salīdzinot ar laikposmu pirms *GFC*, ES bankas ir noturīgas, un tām ir spēcīgas kapitāla un likviditātes pozīcijas. Šo noturību ir konsekventi apliecinājuši ES mēroga spriedzes testi, ko veikusi EBI un Eiropas Centrālā banka (ECB), tai skaitā jaunākais 2025. gadā veiktais tests⁸. Vēl svarīgāk ir tas, ka ES banku nozares noturība ir pierādījusi savu efektivitāti reālos apstākļos Covid-19 pandēmijas laikā, enerģētikas satricinājuma laikā pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā un banku satricinājuma laikā Amerikas Savienotajās Valstīs un Šveicē 2023. gada pavasarī. Bankas drīzāk darbojās kā ekonomiskās spriedzes amortizatori, nevis pastiprinātāji. Kopš 2023. gada ES bankas ir atguvušas stabilu rentabilitāti, sasniedzot pirmskrīzes laikam raksturīgo pašu kapitāla atdevi, kas liecina, ka noturība un rentabilitāte var būt cieši savstarpēji saistītas.

Eiropas Savienības banku nozare ir noturīga un rentabla, taču tā joprojām ir ļoti sadrumstalota pa valstīm un saskaras ar vairākām problēmām, kas saistītas ar tiesisko regulējumu un tā īstenošanu. Šīs problēmas jārisina, lai bankas varētu aktīvāk iesaistīties to būtisko investīciju vajadzību risināšanā, kas M. Dragi ziņojumā tika noteiktas 1200 miljardu EUR apmērā gadā, kā arī lai saglabātu konkurētspēju, divējādās pārkārtošanās progresu, stiprinātu drošību un noturību un saglabātu tehnoloģisko suverenitāti, kas nozīmē investīciju vajadzības, jo īpaši tādās stratēģiskās nozarēs kā dziļās tehnoloģijas, tīrās tehnoloģijas, aizsardzība, mākslīgais intelekts un biotehnoloģijas.

Komisija ir apzinājusi trīs galvenās problēmas, kas ierobežo banku nozares potenciālu efektīvi atbalstīt ES ekonomiku. Pirmkārt, nozare ir pārāk sadrumstalota, kas kavē izvēršanu,

⁸ Vairāk informācijas skatiet ziņojumā par 2025. gada ES mēroga spriedzes testu, ko veica EBI ([saite](#)) un ECB ([saite](#)).

efektivitātes pieaugumu, resursu produktīvu izmantošanu un ģeogrāfisko diversifikāciju pāri valstu robežām. Otrkārt, transponējot starptautiskos standartus ES tiesiskajā regulējumā, varētu labāk ņemt vērā ES īpatnības un nodrošināt lielāku samērīgumu. Treškārt, daži ES tiesiskā regulējuma aspekti ir nepamatoti sarežģīti un apgrūtināši un būtu jāvienkāršo. Visu šo trīs problēmu risināšana ir būtiska, lai izveidotu banku nozari, kas ir ne tikai noturīga, bet arī labāk atbalsta ES ekonomiku, finansējot ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju, drošību un ilgtermiņa labklājību.

2.1. Sadrumstalotība pa valstīm

Eiropas Savienības banku nozares pārrobežu integrācija pēdējos gados ir uzlabojusies, bet joprojām ir neapmierinošā līmenī. Integrācija galvenokārt aprobežojas ar starpbanku tirgu, un citas pārrobežu darbības joprojām ir ļoti ierobežotas. Piemēram, pārrobežu aizdevumi uzņēmumiem eurozonā veido tikai aptuveni 16 % no kopējiem aizdevumiem uzņēmumiem⁹. Tas galvenokārt ir saistīts ar grūtībām sasniegt klientus citās dalībvalstīs bez fiziskas bankas klātbūtnes vai paplašināt un nostiprināt bankas klātbūtni jaunos tirgos vai nu organiski, vai ar pārrobežu konsolidāciju. Kopš *GFC* konsolidācija ES banku nozarē ir notikusi gandrīz tikai iekšzemē, jo pārrobežu apvienošanās un iegādes visā ES ir ievērojami samazinājušās, neskatoties uz to, ka 2025. gadā tās pieaugs. Tā rezultātā daudzas banku grupas ES ir lielas salīdzinājumā ar savas valsts ekonomikas apmēru, bet ne salīdzinājumā ar ES vai banku savienības ekonomikas, vai arī starptautisko konkurentu apmēru.

Banku nozares sadrumstalotība atspoguļo ļoti izteiktu valsts dimensiju ES tiesiskajā regulējumā.

- **Atšķirībā no citām jurisdikcijām ES tiesiskais regulējums paredz, ka pārrobežu banku grupām jāievēro kapitāla un likviditātes prasības gan konsolidētā līmenī, gan meitasuzņēmumu līmenī.** Šī iezīme liedz attiecīgajām grupām pārvaldīt vairāk šo resursu centralizēti grupas līmenī, tādējādi ierobežojot efektivitāti. Turklāt tas arī mazina pārrobežu banku grupu efektivitāti, faktiski radot šķērslī pārrobežu apvienošanai. Tiek lēsts, ka, atceļot likviditātes ierobežojumus ES banku grupu pārrobežu meitasuzņēmumos, tiktu atbrīvoti augstas kvalitātes likvidie aktīvi aptuveni 230 miljardu EUR apmērā¹⁰. Šī spēcīgā valsts dimensija prudenciālajā regulējumā atspoguļo bažas par bankas maksātnespējas iespējamo ietekmi uz to dalībvalstu ekonomiku, kurās atrodas pārrobežu meitasuzņēmumi. Šādas bažas joprojām pastāv, neraugoties uz vienotā noteikumu kopuma īstenošanu, banku panākto ievērojamo noturības līmeni un progresu banku savienības izveidē (kas tomēr joprojām ir nepilnīgs, jo īpaši tāpēc, ka nav banku savienības mēroga mehānisma noguldījumu apdrošināšanai). Citi prudenciāli faktori, kas veicina pastāvīgu sadrumstalotību, ir atšķirīgā pieeja grupas iekšējiem un pārrobežu riska darījumiem, neviendabīgums un

⁹ Eiropas Centrālā banka (2026), [*ECB atbilde uz Komisijas apspriešanos par ES banku nozares konkurētspēju*](#).

¹⁰ Eiropas Centrālā banka (2026), [*ECB atbilde uz Komisijas apspriešanos par ES banku nozares konkurētspēju*](#).

paredzamības trūkums prudenciālo prasību noteikšanā un nepietiekama koordinācija starp uzraudzības iestādēm, noregulējuma un makroprudenciālajām iestādēm.

- **Vēl viens sadrumstalotības avots ir pārmērīga reglamentēšana valstu līmenī un atšķirības ES noteikumu transponēšanā.** Šie faktori mazina vienotā noteikumu kopuma efektivitāti, apgrūtinot un sadārdzinot banku grupu darbību pāri robežām. Tajā pašā laikā šo ietekmi var pastiprināt pieaugošā paļaušanās uz ieteikuma tiesību instrumentiem tiesiskajā regulējumā, ko ES un valstu kompetentās iestādes, banku atbilstības uzraudzības amatpersonas un ārējie revidenti bieži interpretē kā saistošus ierobežojumus.
- **Valstu iejaukšanās banku apvienošanas procesos neļauj bankām sasniegt mērogu ES līmenī.** Nepamatota iejaukšanās valstu līmenī pārāk bieži kavē ES banku iespējas konsolidēties. Tā rezultātā šīm bankām tiek liegta iespēja izvērst darbību ES līmenī¹¹, citstarp izmantojot pārrobežu apvienošanas. Tas ietekmē banku novērtējumus un to iespējas panākt efektivitātes pieaugumu, ierobežo to iespējas piedāvāt kritiski svarīgus finanšu pakalpojumus mājāsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī kavē tās efektīvi konkurēt globālajos finanšu tirgos attiecībā uz korporatīvo un investīciju banku darbību.
- **Valstu noteikumi vai atšķirības ES noteikumu transponēšanā jomās, kas nav prudenciālā joma, sašaurina pārrobežu banku darbības.** Šie neprudenciālie šķēršļi ietver nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas kontroli, civiltiesības, datu aizsardzību, nodokļus¹², maksātnespējas tiesību aktus un piespiedu atsavināšanas noteikumus, kā arī dažus patērētāju aizsardzības noteikumus, kas, lai gan ir zināmā mērā saskaņoti ES līmenī, netiek vienādi piemēroti visās dalībvalstīs. Dažādu valstu noteikumu īstenošana var atturēt bankas no pārrobežu pakalpojumu sniegšanas, jo īpaši banku privātklientu pakalpojumu jomā. Mūsdienā arvien digitālākajā vidē būtisks ierobežojums attiecas uz IT platformām, ko bankas ir izstrādājušas, lai apmierinātu tāda valsts tirgus vajadzības, kuru nevar viegli replicēt visā ES. Tas sašaurina pārrobežu banku darbības uzņēmējdarbības modeli, ierobežo konkurenci starp bankām, samazina klientu izvēli un paaugstina cenas.

2.2. *Starptautisko standartu īstenošana, ņemot vērā ES īpatnības*

¹¹ Mērogs ir svarīgs faktors, kas nosaka bankas ieguldījumu ekonomikā vairākās jomās, kuras ir saistītas ar investīciju banku darbībām, piemēram, tādās kā valsts vai komerciālo parāda vērtspapīru emisiju parakstīšana, kapitāla vērtspapīru emisija, turētājbankas pakalpojumi, primārie darījumi EUR valūtā un atvasināto instrumentu tirgi, apvienošanās un pārņemšanas (*M&A*) konsultācijas un darījumu strukturēšana, lielu kritiski svarīgu projektu finansēšana u. c.

¹² Eiropas Komisija nesen publicēja ārēja konsultanta veiktu [pētījumu](#) par pašreizējo nodokļu sistēmu finanšu nozarē. Šajā pētījumā aplūkots gan PVN, no kura ir atbrīvota lielākā daļa finanšu pamatpakalpojumu, gan nozaru nodokļi, ko piemēro valstu līmenī Eiropas Savienībā.

Eiropas Savienība ir apņēmusies ievērot starptautiskos standartus, ko noteikusi Bāzeles Banku uzraudzības komiteja, kā arī Finanšu stabilitātes padomes ieteikumus. Starptautisko standartu īstenošana ir būtiska, lai aizsargātu finanšu stabilitāti un saglabātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Eiropas Savienībā atšķirībā no citām jurisdikcijām starptautiskie standarti tiek piemēroti visām bankām, lai saglabātu vienotā tirgus integritāti. ES ir vairāk nekā 4500 banku un aptuveni 650 banku grupu, kas veido daudzveidīgu banku ekosistēmu, kura finansē ES ekonomiku. Banku klāsts sniedzas no sarežģītām globālām sistēmiski nozīmīgām bankām, kas darbojas visā pasaulē, līdz mazākām bankām ar tradicionālāku vai mazāk sarežģītu uzņēmējdarbības modeli, kas atbalsta vietējo MVU finansēšanu, tai skaitā mazāk attīstītos reģionos. Ņemot vērā banku lomu ES ekonomikas finansēšanā, tiesiskajam regulējumam būtu jāļauj bankām finansēt daudzus un dažādus uzņēmumu veidus, sākot no sen iedibinātiem uzņēmumiem līdz strauji augošiem digitālajiem uzņēmumiem, tai skaitā jaunuzņēmumiem un augošiem uzņēmumiem. Turklāt Eiropas tirgus ir atkarīgs no banku aizdevumiem būtisku ilgtermiņa investīciju finansēšanai. Neraugoties uz centieniem atspoguļot šo daudzveidību tiesiskajā regulējumā, daudzi noteikumi joprojām tiek piemēroti neatkarīgi no lieluma vai uzņēmējdarbības modeļiem, tādējādi radot nevajadzīgus sarežģījumus un administratīvo slogu bankām.

Lielas ES bankas konkurē pasaules mērogā, un tām jādarbojas vidē, kurā starptautisko standartu īstenošana dažādās jurisdikcijās atšķiras. Novirzes un kavēšanās saskaņoto starptautisko standartu īstenošanā dažās lielākajās jurisdikcijās ir palielinājušas bažas par ES banku konkurētspēju globālajos tirgos. Lai novērstu nopietnu konkurences nelīdzsvarotību, ko izraisījušas trešo valstu jurisdikcijas, kuras neatbilst starptautiskajiem standartiem, Komisija turpinās cieši uzraudzīt starptautisko situāciju un izmantot pieejamos regulatīvos instrumentus, vienlaikus aizsargājot finanšu stabilitāti.

Turklāt ES tiesiskais regulējums un tā īstenošana, kurā iesaistītas daudzas dažādas iestādes, pievieno papildu prasības, kas pārsniedz starptautiskos standartus. Šajā ziņā ES būtiski atšķiras no citām lielākajām jurisdikcijām. Ņemot vērā gan Eiropas banku sistēmas iezīmes, gan ES tiesiskā regulējuma un uzraudzības sistēmas īpatnības, starptautisko standartu īstenošana rūpīgi jāapsver.

2.3. Tiesiskā regulējuma pārmērīga sarežģītība

Lai gan reformas pēc GFC ir ievērojami uzlabojušas ES banku nozares noturību, tiesiskais regulējums ir kļuvis nepamatoti sarežģīts.

- **Sarežģījumus daļēji rada daudzslāņainais detalizētais tiesiskais regulējums.** Sistēmas pamatā ir divi atšķirīgi tiesību aktu līmeņi¹³ un papildu uzraudzības norādījumi¹⁴, kas daudzos gadījumos pastāv līdzās valstu papildu noteikumiem. Lai gan šie daudzie slāņi ļauj vajadzības gadījumā veikt ātrākus un pielāgotus grozījumus, neizmantojot ilgstošu tiesību aktu grozījumu procesu, tie dažkārt ir pārmērīgi detalizēti

¹³ 1. līmeņa "pamata tiesību akti" (regulas vai direktīvas) un 2. līmeņa "tehniskie pasākumi" (deleģētie un īstenošanas akti un regulatīvie un īstenošanas tehniskie standarti).

¹⁴ 3. līmeņa "uzraudzības konverģences" norādījumi (Eiropas uzraudzības iestāžu pamatnostādnes), skaidrojoši jautājumi un atbildes, atzinumi, ieteikumi un uzraudzības prakse, un horizontālās prognozes.

un tādējādi apgrūta īstenošanu, jo īpaši mazākām bankām. ES regulējuma pieaugošā detalizētība atspoguļo arī centienus standartizēt ES noteikumu piemērošanu valstu līmenī. Turklāt pašas bankas bieži rada nevajadzīgus sarežģījumus un detalizētību, pārmērīgi interpretējot noteikumus vai meklējot regulatīvus un uzraudzības norādījumus, lai līdz minimumam samazinātu atbilstības riskus.

- **Sarežģījumus var radīt arī ziņošanas un informācijas atklāšanas prasības.** Kaut arī banku ziņotie dati ir vajadzīgi, lai uzraudzītu bankas un veicinātu tirgus integritāti, ziņošanas un informācijas atklāšanas prasības daudzos gadījumos ir kļuvušas apgrūtinājošas, dārgas, kā arī dublējas.
- **Sarežģījumus vēl vairāk palielina paralēli vai dažkārt pārklājošies noteikumi par mikroprudenciālās, makroprudenciālās uzraudzības un noregulējuma aspektiem.** Tā ir tāpēc, ka banku regulējuma daļas ir reformētas vairākos posmos un bieži ir izolētas. Turklāt likumdevēji laika gaitā ir lielā mērā transponējuši vai saglabājuši valstu īpatnības ES tiesību aktos. Pārklāšanās ar dažādajām prasībām, kas bankām jāizpilda vienlaikus, var izraisīt dublēšanos un ierobežot rezervju izmantojamību (tas ir kapitāla struktūras jautājums)¹⁵. Turklāt noteikumu mijiedarbība trijās atsevišķās, bet savstarpēji saistītās prudenciālās jomās bieži nav optimāla.
- **Tiesiskā regulējuma īstenošanā trūkst holistiska skatījuma, jo tajā ir iesaistīti daudzi dalībnieki.** Tiesiskā regulējuma īstenošanā ir iesaistītas valstu uzraudzības iestādes, makroprudenciālās uzraudzības iestādes, valstu noregulējuma iestādes, ECB, Vienotā noregulējuma valde (VNV), ESRK un EBI, un tas rada būtiskas koordinācijas problēmas. Lai gan banku savienība ir uzlabojusi situāciju, nodrošinot vienotu uzraudzību un noregulējumu lielākajām bankām, kas ietilpst tās darbības jomā, nav pietiekami ņemts vērā tas, kā mijiedarbojas dažādu iestāžu noteiktās prasības, to kopējā ietekme un tas, cik lielā mērā izrietošā neefektivitāte atsaucas uz ES mājāsaimniecībām un uzņēmumiem.

3. Eiropas Savienības banku nozares turpmākā virzība

Nemot vērā to problēmu klāstu un raksturu, ar kurām saskaras ES banku nozare, ir vajadzīgi saskaņoti, uz nākotni vērsti, visaptveroši un vērienīgi politikas pasākumi, kuru pamatā ir ietekmes novērtējums saskaņā ar labāka regulējuma principiem. Ar pasākumiem, kas vērsti tikai uz dažu problēmu risināšanu, nepietiks, lai radītu apstākļus ilgtspējīgai un strukturālai konkurētspējas uzlabošanai vai nodrošinātu, ka šie uzlabojumi ir noturīgi laika gaitā. Šī pakete ietvertu leģislatīvus un neleģislatīvus pasākumus, tai skaitā pasākumus kapitāla prasību regulējuma vienkāršošanai un racionalizēšanai. Ierosinātie pasākumi veicinās tirgus integrāciju ar atbilstošiem finanšu stabilitātes aizsardzības pasākumiem visās dalībvalstīs, lai nodrošinātu, ka starptautisko standartu īstenošanā tiek vairāk

¹⁵ EBI (2026. gada jūnijs), *EBI ziņojums par ES prudenciālā regulējuma un noregulējuma sistēmas finansēšanas avotu secības vienkāršošanu*.

ņemtas vērā ES īpatnības un atspoguļota samērīga pieeja, visos turpmākajos priekšlikumos lielāku uzsvāru liekot uz ES tiesiskā regulējuma vienkāršošanu. Tas ietvers EBI tehnisko standartu pilnvaru prioritāšu atcelšanas formalizēšanu, kā apspriests ar likumdevējiem.

3.1 Integrācijas veicināšana ar atbilstošiem aizsardzības pasākumiem

Neefektivitāte, kas saistīta ar sadrumstalotību pa valstīm, nepārprotami apdraud konkurētspēju ES banku nozarē, un tā jānovērš ar darbībām vairākās jomās.

➤ Integrācijas prudenciālo šķēršļu novēršana

Eiropas Savienības banku grupām jāievēro prudenciālās prasības visos līmeņos — no galvenā mātesuzņēmuma līdz katram atsevišķam meitasuzņēmumam. ES tiesību akti pieļauj šo noteikumu izņēmumus, bet galvenokārt tad, ja meitasuzņēmums atrodas tajā pašā dalībvalstī, kurā atrodas tā mātesuzņēmums. Pārrobežu grupām noteiktās prudenciālās prasības sniedz pārlicību uzņēmējām dalībvalstīm attiecībā uz vietējām finanšu stabilitātes problēmām, taču tās var kavēt resursu efektīvu sadali šajās grupās un galu galā ietekmēt to vispārējo sniegumu un noturību. Pārrobežu grupu uzraudzītājiem vajadzētu būt pilnvarām nodrošināt, ka likviditāte un kapitāls tiek efektīvāk sadalīti starp mātesuzņēmumu un tā meitasuzņēmumiem, arī spriedzes situācijās. Tas ļautu efektīvāk sadalīt resursus pārrobežu banku grupās, radot vairāk iespēju apjomradītiem ietaupījumiem un riska diversifikācijai (jo īpaši attiecībā uz riska darījumiem ar centrālo valdību¹⁶), kā arī zemākas izmaksas māsasaimniecībām un uzņēmumiem. Šādi ieguvumi padarītu banku nozari kopumā konkurētspējīgāku un atbalstītu galveno ES prioritāšu finansēšanu. Veidam, kā pārrobežu grupas strukturē savas darbības, vajadzētu būt balstītam uz komerciāliem lēmumiem saskaņā ar prudenciālās uzraudzības un konkurences politikas prasībām, un valstu iestādēm nevajadzētu to nepamatoti ietekmēt.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

- ***Ierosinās pasākumus, kas ļautu pārrobežu grupām uzlabot kapitāla un likviditātes sadales efektivitāti. Grupas mēroga uzraudzības iestādēm vajadzētu būt pilnvarām nodrošināt, ka prasības tiek izpildītas mātesuzņēmuma līmenī, un pieprasīt, lai mātesuzņēmums laikus un izpildāmā veidā piešķir pietiekamus resursus saviem meitasuzņēmumiem gan darbības turpināšanai, gan krīzes situācijās. Īstenojot minētās pilnvaras, būtu jāņem vērā pārrobežu banku grupu daudzveidība, tai skaitā grupas meitasuzņēmumu veids, to noturība, kā arī integrācijas līmenis un grupās uzņemtais saistības. Turklāt minēto pilnvaru īstenošanas pamatā vajadzētu būt atbilstošiem aizsardzības pasākumiem attiecībā uz kreditoru un noguldītāju aizsardzību.***

¹⁶ Claudia Buch (2026), *Banku un valsts saikne: progresā panākšana, pabeidzot banku savienības izveidi*, kur arī norādīts, ka aizspriedumi attiecībā uz banku līdzdalību riska darījumos ar centrālo valdību pēdējos gados ir samazinājušies, jo īpaši attiecībā uz lielām bankām, kuras uzrauga VUM.

- *Ierosinās pasākumus, lai piemērotu līdzīgu regulatīvo režīmu grupas iekšējiem riska darījumiem¹⁷ gan vietējā, gan ES līmenī.*
- *Ierosinās turpmākus pasākumus, lai novērstu riska darījumu ar centrālo valdību pārmērīgas koncentrācijas risku un vēl vairāk veicinātu banku īstenoto valsts obligāciju portfeļu diversifikāciju.*
- *Izmantos savu izpildes instrumentu kopumu, ja tā konstatēs Savienības tiesību aktu pārkāpumus dalībvalstīs, jo īpaši attiecībā uz intervenci apvienošanās un iegādes darījumos, kas var apdraudēt pakalpojumu un kapitāla brīvu apriti, kā arī Līgumā par Eiropas Savienības darbību noteikto brīvību veikt uzņēmējdarbību. Jaunais apvienošanās pamatnostādņu projekts¹⁸ arī sniedz dalībvalstīm skaidrākus norādījumus par apstākļiem, kādos tās var iejaukties darījumos, uz kuriem attiecas apvienošanās kontrole ES līmenī.*

➤ *Atbilstošu aizsardzības pasākumu nodrošināšana*

Pasākumi, ar kuriem novērš prudenciālos šķēršļus integrācijai, jāpapildina ar atbilstošiem aizsardzības pasākumiem, kas nodrošina finanšu stabilitāti visā ES. Joprojām pastāv bažas, ka pārrobežu banku grupu meitasuzņēmumi varētu saskarties ar kapitāla un likviditātes trūkumu, jo īpaši krīzes laikā, atstājot maksātnespējas pārvaldību valstu iestāžu ziņā bez pietiekama mātesuzņēmuma atbalsta.

Daudzas pārrobežu grupas darbojas saskaņā ar noregulējuma stratēģiju, kas paredz *vienu noregulējuma iestādi*, kur krīzes pārvaldības pasākumi tiek piemēroti mātesuzņēmuma līmenī, savukārt meitasuzņēmumi tiek atbalstīti, augšupēji novirzot zaudējumus mātesuzņēmumam un novirzot kapitālu lejupēji. Ja grupas mēroga atbalsts ir svārstīgs, meitasuzņēmumi, jo īpaši, ja tie ir svarīgi vietējai ekonomikai, varētu palikt neaizsargāti, iespējams, izraisot valsts noguldījumu garantiju sistēmas (NGS) intervenci¹⁹. Lai novērstu šos riskus, jāveido uzticēšanās starp iestādēm, nodrošinot, ka kapitāla, likviditātes, atveseļošanas un noregulējuma plāni ir pietiekami stingri, lai turpinātu nodrošināt pakalpojumu pienācīgu sniegšanu un novērstu haotiskus rezultātus. Būtu vajadzīgi arī mehānismi, kas nodrošinātu visas pārrobežu grupas kopuma finansiālo stabilitāti, kad tai vairs nepiemēro noregulējumu un tā cenšas atgūt piekļuvi finanšu tirgiem. VUM un VNM, ko atbalsta ar vienoto noteikumu kopumu, ir piemēroti, lai piedāvātu minētos aizsardzības pasākumus. Trīs ceturtdaļas no segtajiem noguldījumiem banku savienībā tagad ir tiešā VUM un VNV uzraudzībā un tiek turēti bankās, kuras plānots noregulēt ES līmenī pretstatā likvidācijai saskaņā ar valsts maksātnespējas

¹⁷ Jebkuras aktīvu, saistību vai finanšu attiecības starp vienas grupas vienībām.

¹⁸ Norādījumos uzsvērts, ka ES tiesību akti pieļauj šādu valsts iejaukšanos tikai īpašu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar konkurences aizsardzību. Iejaukšanās pasākumiem būtu jāaprobežojas ar tādiem, kas ir absolūti nepieciešami patiesi leģitīmu interešu aizsardzībai, un tiem jāatbilst proporcionalitātes un nediskriminācijas principiem. [Komisijas jauno apvienošanās pamatnostādņu projekts](#), 90. lpp.

¹⁹ Turklāt, lai gan NGS ir pilnībā izveidotas un dažas no tām pārsniedz minimālo mērķa līmeni, tās joprojām var būt neaizsargātas pret vietējiem satricinājumiem, ko rada vienas vai vairāku mazu banku maksātnespēja, radot iespējamu likviditātes deficītu, kas var likt tām paļauties uz valsts atbalstu.

procedūrām. Šīm bankām ir atbilstoša zaudējumu absorbcijas spēja un iespējama piekļuve VNF, kas jau nodrošina augstu zaudējumu kopīgošanas līmeni banku nozarē. Tajā pašā laikā Komisija pienācīgi ņems vērā dalībvalstis, kas nav banku savienības dalībnieces un kas darbojas saskaņā ar atšķirīgu institucionālo kārtību.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

- *Aizstās 2015. gada Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmas (ENAS) priekšlikumu ar jaunu priekšlikumu pārskatīt un vienkāršot noguldījumu apdrošināšanas sistēmas struktūru, lai labāk saskaņotu atbildību par krīzes pārvaldības un noguldījumu apdrošināšanas pasākumiem un to finansēšanu pašreizējos banku savienības drošības tīklos gan centrālā, gan valstu līmenī. Priekšlikums pievērsīsies arī atlikušajai NGS neaizsargātībai pret likviditātes nepietiekamību. Mērķis būs nodrošināt, lai pārrobežu grupas maksātnespēja neradītu izkropļojumus atsevišķās dalībvalstīs vai saistības pret NGS un valstu budžetiem, kā arī garantēt segto noguldījumu vienlīdzīgu aizsardzību visā banku savienībā. Kopumā tas mazinās sarežģījumus, ko rada pašreizējais nodalījums starp noguldījumu garantiju sistēmām un neregulējuma fondiem.*
- *Ierosinās pasākumus, lai uzlabotu grupu neregulējuma stratēģiju paredzamību un atbalstītu līdzekļu integrētāku piešķiršanu pārrobežu grupās, arī spriedzes apstākļos.*
- *Atbalstīs pašreizējos centienus starp attiecīgajām iestādēm un dalībvalstīm stiprināt uzticamus un paredzamus atbalsta finansēšanas mehānismus likviditātes nodrošināšanai neregulējumā ar atbilstošiem aizsardzības pasākumiem saskaņā ar Eiropas neregulējuma un uzraudzības dimensiju banku savienībā un starptautiskajiem standartiem.*

➤ *Neprudenciālu integrācijas šķēršļu novēršana*

Pastāv arī neprudenciāli šķēršļi integrācijai, kuru pārvarēšana, veicot banku darbības pāri robežām, izmaksā dārgi. Ja nav saskaņota ES regulējuma, valstu maksātnespējas tiesību akti joprojām ir sadrumstaloti un turpina ierobežot banku pārrobežu darbības, piemēram, attiecībā uz aspektiem, kas ietekmē aizdevumu nodrošinājuma atsavināšanu saskaņā ar bankrota tiesību aktiem. Likumdevēji ir panākuši progresu konkrētos jautājumos, piemēram, izveidojot vienotu kreditoru hierarhiju saskaņā ar krīzes pārvaldības un noguldījumu apdrošināšanas (CMDI) satvara regulējumu. Tomēr līdz šim dalībvalstis nav panākušas vienprātību par strukturālākiem un vērienīgākiem mēģinājumiem saskaņot maksātnespējas tiesību aktus visā Savienībā. Komisija ir gatava un joprojām apņēmības pilna strādāt pie maksātnespējas tiesību aktu turpmākas saskaņošanas.

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas (NILLN) un daži patērētāju aizsardzības noteikumi ir lielā mērā saskaņoti visā ES, taču dalībvalstīs tos bieži piemēro atšķirīgi. Tika īstenoti turpmāki likumdošanas centieni, lai panāktu augstāku saskaņotības līmeni, piemēram,

saistībā ar Iestādes nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanai (AMLA) neseno izveidi un saskaņā ar jauno Patēriņa kredītu direktīvu, kas piemērojama no 2026. gada 20. novembra²⁰.

Neprudenciālie šķēršļi var atturēt bankas piedāvāt ES mēroga banku produktus, piemēram, noguldījumus vai aizdevumus privātpersonām, un radīt papildu izmaksas, jo īpaši saistībā ar IT sistēmām, kas jāpielāgo 27 dalībvalstu atšķirīgajai tiesiskajai kārtībai. Banku pakalpojumu sniegšanas digitalizācija un tehnoloģiskais progress (t. i., atvērta banku darbība, aktīvu žetonizācija, mākslīgā intelekta ietekme, tai skaitā piekļuve kvalitatīviem datiem, noteikumu pielāgošana jauniem uzņēmējdarbības modeļiem, piemēram, noguldījumu platformām, uz klientu vērstām lietotnēm, e-makiem) var veicināt konkurētspēju.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

- ***Sadarbosies ar AMLA, īstenojot ES nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas vienoto noteikumu kopumu, ko tieši piemēros dalībvalstīs no 2027. gada 10. jūlija un kas visā Savienībā saskaņos prasības “pazīsti savu klientu” jomā un ziņošanu par aizdomīgām darbībām.***
- ***Turpinās uzraudzīt patērētāju aizsardzības noteikumu piemērošanu valstīs, lai atvieglotu un veicinātu pārrobežu darbību, nodrošinot, ka patērētāji var vieglāk piekļūt plašākam banku pakalpojumu piedāvājumam, vienlaikus saglabājot pienācīgu aizsardzības līmeni.***
- ***Novērtēs, vai patērētāju aizsardzības noteikumi nav pārmērīgi reglamentēti vai netiek piemēroti tā, ka nevajadzīgi sadrumstalo tirgu.***
- ***Turpinās uzraudzīt digitalizācijas un IT ietekmes potenciālu banku nozarē, lai nodrošinātu, ka tiesiskais regulējums ir pietiekami elastīgs, lai atbalstītu digitalizētākus banku pakalpojumus un veicinātu inovāciju, vienlaikus saglabājot kiberneturību.***

3.2 Starptautisko standartu īstenošana, vienlaikus ņemot vērā ES īpatnības un nodrošinot proporcionalitāti

Eiropas Savienība ir godprātīgi pieņēmusi starptautiskos standartus un dažās jomās pat veikusi pārmērīgu reglamentēšanu, piemērojot standartus visos konsolidācijas līmeņos un visām bankām, nevis tikai lielām, starptautiski aktīvām bankām. Lai gan šī pieeja ir ievērojami palielinājusi noturību, tā, iespējams, ir novedusi pie tā, ka nav ņemtas vērā dažas ES īpatnības.

²⁰

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/2225 (2023. gada 18. oktobris) par patērētāju kredītīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 2008/48/EK (OV L, 2023/2225, 30.10.2023.) paredz patērētāju aizsardzības noteikumu pilnīgu saskaņošanu patēriņa kredītu jomā, lai nodrošinātu, ka visiem patērētājiem Savienībā ir nodrošināts augsts un līdzvērtīgs viņu interešu aizsardzības līmenis, un lai izveidotu labi funkcionējošu iekšējo tirgu.

➤ *Starptautisko standartu īstenošana, ņemot vērā ES īpatnības*

Eiropas Savienība kopš 2025. gada 1. janvāra ir ES likumdošanā pieņēmusi “Bāzele III” nolīgumu ar vairākiem pārejas pasākumiem. ES uzraudzības iestādes un Komisija kā viens no lielākajiem banku tirgiem ir iesaistītas starptautisko standartu veidošanā, un tām būtu proaktīvi jāstrādā, lai nodrošinātu, ka globālajos regulējumos tiek ņemta vērā atšķirīgā tirgus realitāte, tai skaitā Eiropas banku nozares realitāte. Turklāt, ieviešot starptautiskos standartus ES tiesību aktos, būtu pienācīgi jāņem vērā ES banku nozares īpatnības, lai palīdzētu novērst nesamērīgu ietekmi uz konkrētām darbībām vai bankām un nodrošinātu, ka regulējums efektīvi un līdzsvaroti sasniedz savus prudenciālos mērķus.

Būtiska nozīme ir vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem starptautiskā mērogā. Gaidot īstenošanu citur, Komisija ir veikusi pasākumus, lai līdz 2027. gada 1. janvārim atliktu dažu Bāzeles tirgus riska regulējuma aspektu (tirdzniecības portfeļa pamatpārskats) piemērošanu ES. Komisija 2026. gada 4. jūnijā pieņēma deleģēto aktu, lai mazinātu dažas no to piemērošanas sekām līdz 2029. gada beigām. Deleģētais akts pašlaik tiek izskatīts Padomē un Eiropas Parlamentā.

Eiropas Savienība pakāpeniski ievieš riska darījumu vērtības minimālo robežvērtību²¹ apvienojumā ar vairākiem pārejas pasākumiem, kas paredzēti, lai bankas un iestādes varētu pakāpeniski pielāgoties Bāzeles nolīgumam. Tikmēr trešo valstu jurisdikcijās ir izmantotas dažādas pieejas, tai skaitā pilnībā atcelta riska darījumu vērtības minimālā robežvērtība. ES ieinteresētās personas ir paidušas atšķirīgus viedokļus par riska darījumu vērtības minimālās robežvērtības nākotni, tai skaitā par atbilstošo pielāgošanas līmeni, to līmeni, kurā šī prasība būtu jāpiemēro (individuālā vai konsolidētā līmenī), satvarā iekļauto riska apjomu un to, kā tas mijiedarbojas ar pamatā esošo standartizēto pieeju, piemēram, tādās jomās kā specializētā kreditēšana, projektu finansēšana un ar tirdzniecību saistīts finansējums.

Neraugoties uz MVU atbalsta faktoru, prudenciālais režīms komercsabiedrībām, kurām nav piešķirts kredītreitings, ir ES tiesiskā regulējuma strukturāla problēma. Tā kā ES uzņēmumi, jo īpaši MVU, lielākoties paļaujas uz banku finansējumu, nevis kapitāla tirgiem, lielākajai daļai nav ārēja kredītreitings. Tāpēc Komisija izvērtēs iespēju atcelt vajadzību pēc ārēja reitings, lai šādiem uzņēmumiem atvieglotu piekļuvi banku finansējumam. Šādā novērtējumā būtu arī jāpārbauda, vai ierosinātā politika varētu atturēt uzņēmumus no kredītreitings pieprasīšanas, tādējādi apdraudot pārredzamību un dziļāku pašu kapitāla un uzņēmumu obligāciju tirgu ilgtermiņa izaugsmi ES un samazinot bankām pieejamo informāciju, kas nepieciešama, lai novērtētu uzņēmumu riskus. Lai sasniegtu UIS pamatmērķi — veicināt daudzveidīgākus finansējuma avotus, izmantojot vienoto kapitāla tirgu —, būtu jāapsver stratēģiska ilgtermiņa pieeja.

Rūpīgi jāpielāgo arī mājokļu nekustamā īpašuma riska darījumu prudenciālais režīms. Šajā jomā noteiktās prasības var ietekmēt piekļuvi mājokļu finansējumam, citstarp to, kā tās

²¹ Riska darījumu vērtības minimālā robežvērtība ir regulatīvs aizsardzības pasākums, kas ierobežo to, cik lielā mērā bankas var samazināt savas kapitāla prasības ar iekšējiem riska modeļiem salīdzinājumā ar standartizētām pieejām.

ietekmē mājokļu piedāvājumu, un ietekmēt konkrētu tirgus segmentu darbību, savukārt regulējumam arī turpmāk jābūt orientētam uz risku. Tajā pašā laikā būtu arī jāņem vērā, ka hipotekārās kredīvēšanas palielināšanas pasākumi var paaugstināt mājokļu cenas ierobežota piedāvājuma apstākļos, tādējādi pasliktinot pieejamību cenas ziņā un apdraudot tās paredzēto mērķi.

Citās jomās starptautiskās konkurētspējas stiprināšanai un digitalizācijas atbalstam varētu apsvērt grozījumus prudenciālajā regulējumā, piemēram, attiecībā uz programmatūras aktīviem. ES noteikumi paredz, ka bankām no sava pamatkapitāla lielā mērā jāatskaita ieguldījumi programmatūrā. Saskaņā ar šo pieeju programmatūra tiek uzskatīta par fiziskām izmaksām, nevis par konkurētspējīgu uzņēmējdarbības aktīvu, un daudzi uzskata, ka tā rada ES bankām nelabvēlīgu situāciju salīdzinājumā ar līdzīgām bankām citās jurisdikcijās. Tomēr ES pieejas piesardzību var uzskatīt arī par priekšrocību laikā, kad mākslīgā intelekta attīstība liek apšaubīt programmatūras aktīvu vērtību. Plašākā nozīmē prudenciālajam regulējumam būtu labāk jāatspoguļo nemateriālo aktīvu loma mūsdienu ekonomikā.

Visbeidzot, **ES banku nozares konkurētspēja nav tikai piesardzības apsvērumu, tehnoloģiju un inovācijas jautājums. Tas ir atkarīgs arī no banku spējas piesaistīt, noturēt un atalgot augsti kvalificētus speciālistus globālajā talantu tirgū.** Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija izvērtē iespējamās atalgojuma sistēmas korekcijas. Atjaunināti atalgojuma noteikumi varētu palīdzēt veicināt ES banku nozares konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot, ka atalgojuma politika nerada stimulus uzņemties pārmērīgu risku.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

- *Izstrādās skaidrus priekšlikumus par riska darījumu vērtības minimālo robežvērtību un ar to saistīto pārejas pasākumu ietekmi uz komercsabiedrībām, kam nav piešķirts kredītreitings, un hipotekārās kredīvēšanas ietekmi uz ES banku konkurētspēju, kā arī tās mijiedarbību ar citām regulējuma daļām, ieskaitot pasākumus, kas paredzēti, lai pienācīgi līdzsvarotu noturību un plašāku ekonomikas finansēšanu.*
- *Turpinās uzraudzīt starptautisko standartu īstenošanu dažādās jurisdikcijās un īstenot ES ilgtermiņa stratēģisko pieeju tirgus riska kapitāla prasībām, pamatojoties uz gūto pieredzi un apsvērumiem par vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem.*
- *Izvērtēs stratēģisko investīciju regulatīvo režīmu, izmantojot specializēto kredīvēšanu, tai skaitā projektu finansējumu infrastruktūrai un enerģētikas pārkārtošanai, kā arī tirdzniecības finansējuma regulatīvo režīmu, lai nodrošinātu, ka Eiropas bankas var atbalstīt Eiropas uzņēmumus un stiprināt piegādes ķēdes drošību.*
- *Ierosinās pārskatīt prudenciālo režīmu banku ieguldījumiem programmatūras aktīvos, lai nodrošinātu, ka regulējums ir prudenciāli stabils, atbilst digitālajai un kiberriska videi un nodrošina pareizus stimulus bankām ieguldīt inovācijā un digitālās darbības noturībā.*
- *Izpētīs iespējamās darbības jomas, lai nodrošinātu aizdevumu pieejamību intelektuālā īpašuma (IĪ) ietilpīgiem uzņēmumiem un plašākā nozīmē nemateriālās*

ekonomikas uzņēmumiem, citstarp aicinot attiecīgās ieinteresētās personas apsvērt spēju veidošanas programmas, vērtēšanas sistēmas un riska dalīšanas mehānismus. Šajā darbā tiks ņemtas vērā gaidāmās ar II saistītās darbības jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģijā, piemēram, Eiropas Inovācijas akts.

- *Novērtēs iespējamās korekcijas pašreizējā atalgojuma sistēmā personām, kas uzņemas būtisku risku, un tās ietekmi uz ES banku nozari. Komisija izvērtē, kā samazināt nevajadzīgu slogu un sarežģītumus, novērst neparedzētu ietekmi uz darba samaksas struktūrām, novērst konkurences izkropļojumus attiecībā uz specializētiem talantiem un pielāgot regulējumu sistēmiskiem riskiem.*

➤ *Proporcionalitātes nodrošināšana tiesiskajā regulējumā*

Eiropai ir vajadzīgas lielas bankas, kas spēj konkurēt starptautiskā mērogā tirgos, kur mērogs ir būtisks, bet tā gūst labumu arī no mazākām bankām, kas vairāk orientētas uz vietējo līmeni. Mazākas bankas palīdz atbalstīt ES investīciju prioritātes un MVU finansējumu vietējā līmenī, tai skaitā mazāk attīstītos reģionos, balstoties uz tuvumu un galu galā veicinot aizdevumu piedāvājumu.

ES tiesiskajā regulējumā ir atzītas mazāku un nesarežģītu banku īpatnības, taču regulējuma sarežģītība tomēr var nesamērīgi ietekmēt mazākas bankas. Režīmam, kas labāk pielāgots mazām un nesarežģītām bankām, vajadzētu būt izmērāmi vienkāršākam un mazāk apgrūtinošam atbilstības nodrošināšanas izmaksu ziņā, vienlaikus saglabājot pienācīgas, uz risku balstītas prasības, aizsargājot finanšu stabilitāti un saglabājot stimulus uzlabot riska pārvaldības praksi.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

- *Ierosinās Kapitāla prasību regulā (KPR) režīmu, kas ļautu tiesiskajā regulējumā skaidrāk identificēt mazas un mazāk sarežģītas bankas neatkarīgi no to juridiskās un organizatoriskās struktūras, iespējams, pašreizējos kritērijus un robežvērtības, kas paredzētas, lai atspoguļotu ES banku nozares realitāti, salāgojot ar mazākām, pielāgotām un vienkāršākām prasībām attiecīgajos regulējumos par prudenciālo, makroprudenciālo un noregulējuma dimensiju. Šādam režīmam būtu arī jāļauj EBI strādāt pie 2. un 3. līmeņa pasākumiem tādā veidā, kas efektīvāk rūpējas par mazām un mazāk sarežģītām bankām ar samazinātu prasību un procesu skaitu.*
- *Saistībā ar banku savienības izveides pabeigšanu Komisija turpinās dialogu ar VUM un VNV par efektīvu proporcionalitātes piemērošanu, tostarp attiecībā uz konkrētajiem apstākļiem, kas pamato kredītiestāžu kvalificēšanu par mazāk nozīmīgām, neraugoties uz to, ka tās atbilst VUM regulā noteiktajiem noklusējuma nozīmīguma kritērijiem.*

Turklāt ieguldījumu brokeru sabiedrības veicina kapitāla tirgus daudzveidību un dziļumu, piedāvājot pakalpojumus, kas gan papildina kredītiestāžu pakalpojumus, gan konkurē ar tiem, piemēram, nodrošinot likviditāti, veicinot efektīvu kapitāla sadali un atbalstot pašu kapitāla un parāda vērtspapīru emisiju. Jānovērš arī visi nepamatotie šķēršļi tiesiskajā regulējumā attiecībā

uz ieguldījumu brokeru sabiedrību ieguldījumu. EBI un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes (EVTI) kopīgajā atzinumā par ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālā regulējuma darbību²² tika secināts, ka regula atbilst tās sākotnējiem mērķiem, un vienlaikus tika ierosināti mērķtiecīgi grozījumi.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

- *Ierosinās mērķtiecīgas izmaiņas ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālajā regulējumā, t. sk. robežvērtību struktūrā, pārvaldības un atalgojuma prasībās, un pārskatīs kapitāla un likviditātes prasību pielāgošanu.*

3.3 Tiesiskā regulējuma uzlabošana

Tiesiskā regulējuma vienkāršošana var sniegt reālus ieguvumus bankām un uzraudzības iestādēm, neapdraudot noturību. Regulējums ir padarīts sarežģītāks, secīgi pārskatot mikroprudenciālos, noregulējuma un makroprudenciālos noteikumus un bieži veicot to pārskatīšanu neatkarīgi un nepievēršot pietiekamu uzmanību noteikumu mijiedarbībai. Tagad ir nepieciešami pasākumi, lai novērstu pārmērīgu detalizētību, pārklāšanos un nekonsekvenci dažādos noteikumu kopumos un starp tiem. Tomēr pārmērīgu sarežģītību mazināšanai nevajadzētu novest pie regulējuma atcelšanas, kas būtiski apdraud banku nozares noturību, jo noturība ir sektora konkurētspējas priekšnoteikums.

Turklāt ziņošana saskaņā ar tiesisko regulējumu ir kļuvusi pārmērīgi apgrūtināta un dārga. Visi ziņojumi, kas samērīgā veidā nepalīdz uzlabot noturību un integrāciju, būtu jāsamazina vai jāsvītro no tiesiskā regulējuma.

➤ Mikroprudenciālie noteikumi

Mikroprudenciālie noteikumi ietver 1. pīlāra prasības, 2. pīlāra prasības un 2. pīlāra norādījumus. 1. pīlāra prasības nosaka obligātos kapitāla apjomus, kam jābūt bankas turējumā. 2. pīlāra prasības nosaka bankām specifiskus kapitāla apjomus, savukārt 2. pīlāra norādījumi arī attiecas uz bankām, bet nav saistoši un atspoguļo uzraudzības gaidas saistībā ar kopējo kapitāla apjomu, kas bankām būtu jāsaģlabā, lai izturētu spriedzes periodus. Papildus uz risku balstītām prasībām uzraudzības iestādes var noteikt arī 2. pīlāra sviras rādītāja prasības.

Ir paustas bažas par 2. pīlāra prasību un norādījumu pašreizējo struktūru un piemērošanu, jo īpaši par iespējamu pārklāšanos ar citām prasībām, kas var izraisīt divkāršu uzskaiti. Ir paustas bažas arī par ierobežoto pārredzamību metodikā, ko izmanto 2. pīlāra prasību un norādījumu noteikšanai, kā rezultātā pieprasa lēmumu precīzāku skaidrošanu, lielāku skaidrību un ar korektīvajiem pasākumiem saistītus stimulus, kā arī labāk atspoguļot pamatā esošos riskus.

VUM satvarā jau pastāv apņemšanās īstenot virkni uzlabojumu saistībā ar 2. pīlāra prasībām un norādījumiem. Ar to nesen ir ieviesta jauna metodika attiecībā uz 2. pīlāra prasībām un ierosināta reformu programma, kuras mērķis ir kopumā palielināt prudenciālās

²² Eiropas Banku iestāde (2025), [*EBI un EVTI iesaka mērķtiecīgi pārskatīt ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo regulējumu.*](#)

uzraudzības efektivitāti, lietderību un uz risku balstīto orientāciju. Šīs reformas ir svarīgs solis atbilstošas uzraudzības pārbaudes sistēmas nodrošināšanā. Lai papildinātu šos pašreizējos centienus, varētu apsvērt turpmākus pasākumus nolūkā nodrošināt, ka uzraudzības prasības joprojām ir balstītas uz risku un ir samērīgas, vienlaikus novēršot nevajadzīgus sarežģījumus vai pārklāšanos ar citiem kapitāla sistēmas aspektiem.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

- *Ierosinās pasākumus 2. pīlāra norādījumu darbības uzlabošanai, lai nodrošinātu to mērķtiecīgu piemērošanu.*
- *Ierosinās atcelt 2. pīlāra kapitāla prasības, kas saistītas ar sviras rādītāju.*

➤ **Noregulējuma noteikumi**

Eiropas Savienības noregulējuma noteikumi paredz, ka bankām jābūt pašu kapitāla un atbilstīgo saistību minimālajai summai (minimuma prasība pašu kapitālam un atbilstīgajām saistībām (*MREL*)), lai nodrošinātu, ka tās var absorbēt zaudējumus maksātnespējas gadījumā. Lai gan tas ir palielinājis ES banku noturību, pašreizējais *MREL* modelis ir kļuvis sarežģīts un dažos gadījumos dublējas, jo īpaši ar atšķirīgiem atbilstības kritērijiem un pielāgošanu starp *MREL* prasībām un kopējās zaudējumu absorbcijas spējas (*TLAC*) prasībām, kas saistītas ar starptautiskajiem standartiem. Šie sarežģījumi kavē paredzamību un konsekveni un ietekmē vienlīdzīgos konkurences apstākļus ES bankās.

Noregulējuma noteikumos ir iekļauti arī papildu noteikumi, kas izriet no pašu kapitāla režīma un kas dažkārt ir nepamatoti sarežģīti attiecībā uz *MREL* instrumentiem. Piemēram, iepriekšējas atļaujas režīms, kas paredzēts, lai aizsargātu banku zaudējumu absorbcijas spēju, ir radījis administratīvo slogu bankām un noregulējuma iestādēm. Kaut arī VNV ir ierosinājusi jaunu racionalizētu pieeju, lai paātrinātu šo atļauju piešķiršanu bankām, kuras vēlas atpirkt vai aizstāt savus *MREL* instrumentus, ir nepieciešami turpmāki uzlabojumi.

Papildus *MREL* prasību noteikšanai VNV un valstu noregulējuma iestādēm jāizstrādā banku noregulējuma plāni. Tas ir ilgstošs un apgrūtināošs process, kas neatspoguļo faktu, ka pēc vairākām iterācijām banku noregulējuma plāni pašlaik ir nobriedušāki un tos varētu racionalizēt, lai atbrīvotu resursus bankās un iestādēs nolūkā koncentrēties uz plānu īstenošanu un testēšanu.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

- *Ierosinās pārskatīt *MREL* regulējumu, tuvinot to starptautiskajiem standartiem, novēršot nevajadzīgas neatbilstības *TLAC* standartam un ieviešot vienkāršāku, automātiskāku un paredzamāku pielāgošanu. Pārskatītais regulējums saglabās noregulējuma sistēmas noturību, kā arī saglabās stimulus noregulējamībai un nodrošinās, ka prasības ir samērīgas, jo īpaši attiecībā uz mazākām bankām.*
- *Ierosinās racionalizētu procesu atļauju piešķiršanai bankām ar stabilu finansiālo stāvokli, lai paātrinātu atpirkšanas atļauju piešķiršanu un saistību pārvaldību,*

samazinātu atbilstības nodrošināšanas izmaksas un palielinātu elastību, vienlaikus saglabājot noregulējamību un TLAC standarta ievērošanu.

- *Ierosinās, ka daži novērtējumi noregulējuma plānošanas posmā, t. sk. novērtējumi par noregulējuma plānošanas ciklu biežumu vai saistītajām pieņemšanas procedūrām, tiek padarīti samērīgāki, lai atspoguļotu to, ka noregulējuma plānošanas darbības kopš krīzes pārvaldības satvara ieviešanas ir pilnveidotas.*

➤ **Makroprudenciālie noteikumi**

Valstu iestādes ir atbildīgas par makroprudenciālo pasākumu noteikšanu, vienlaikus ņemot vērā valsts banku nozares un ekonomikas ciklu specifiku, nodrošinot instrumentu kopumu, kas ietver kapitāla rezerves, riska pakāpes korekcijas instrumentu kopumu un uz aizņēmējiem balstītus pasākumus. Visietekmīgākie makroprudenciālie pasākumi ir kapitāla rezerves, kas noteiktas papildus 1. pīlāra un 2. pīlāra prasībām un ko grūtībās nonākušas bankas var izmantot, lai novērstu aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu un saglabātu aizdevumus ekonomikā. Šī decentralizētā sistēma ir kļuvusi īpaši sarežģīta, jo trūkst saskaņotas ES metodikas, kas atspoguļotu lielu kapitāla rezervju skaitu, rezervju struktūru, kas pielāgota konkrētiem riskiem un notikumiem, valstu rīcības brīvību rezervju līmeņa noteikšanā un to banku noteikšanā, uz kurām attiecas rezerves. Paredzamības un konsekvences trūkums šā regulējuma piemērošanā var ietekmēt banku uzņēmējdarbības lēmumus, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu darbību, konsolidāciju vai reorganizāciju. Turklāt daudzslāņaina pārvaldība, kurā iesaistītas ES un valstu iestādes, rada papildu sarežģījumus. ECB augsta līmeņa darba grupas vienkāršošanas jautājumos²³ ieteikumi, kā arī atbildes uz mērķorientētās apspriešanās jautājumiem apstiprina minētās problēmas.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

- *Ierosinās pārskatīt makroprudenciālo regulējumu, lai nodrošinātu vienkāršāku instrumentu kopumu un lielāku konvergenci un konsekvenci makroprudenciālo instrumentu piemērošanā visā ES. Konkrētāk, būtu jāsamazina rezervju (pretciklisko rezervju, sistēmiskā riska rezervju) skaits un jāuzlabo to struktūra un pielāgošana. Citu sistēmiski nozīmīgu iestāžu (C-SNI) regulējums būtu jāsaskaņo, novēršot trūkumus C-SNI identifikācijā un rezervju pielāgošanā.*

➤ **Mijiedarbība starp mikroprudenciālajiem, noregulējuma un makroprudenciālajiem noteikumiem**

Dažādas attiecīgās iestādes īsteno mikroprudenciālos, makroprudenciālos un noregulējuma noteikumus autonomi, bet tie mijiedarbojas tā, ka bieži prasības dublējas un ir nekonsekventas. Tas pārmērīgi noslogo bankas, jo pārklājas kapitāla slāņi, kas ir noteikti dažādiem mērķiem, bet dažos gadījumos var attiekties uz vieniem un tiem pašiem riskiem un

²³

Eiropas Centrālā banka (2025), [*Eiropas prudenciālās regulatīvās, uzraudzības un ziņošanas sistēmas vienkāršošana.*](#)

radīt nevēlamus ierobežojumus kapitāla rezervju izmantošanai spriedzes apstākļos. Piemēram, dažu instrumentu divkārša uzskaitē, lai nodrošinātu kapitāla rezerves un citas minimālās prasības (sviras rādītājs un *MREL*), var liegt bankām izmantot rezerves, nepārkāpjot prasības. Arī ieguldītāju uztvere un bažas par rentabilitāti var sarežģīt rezervju izmantojamību. Lai risinātu šīs problēmas, attiecīgajām iestādēm jāpieņem holistiska pieeja mikroprudenciālo, noregulējuma un makroprudenciālo prasību noteikšanai. Kaut arī iestādēm būtu jā saglabā rīcības brīvība, prasību noteikšanai vajadzētu būt paredzamākai un pārredzamākai, lai bankas varētu veikt efektīvāku kapitāla plānošanu un piedāvāt lielāku pārredzamību finanšu tirgum.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

- *Ierosinās stingrākus koordinācijas mehānismus starp iestādēm, kas atbild par mikroprudenciālo, noregulējuma un makroprudenciālo noteikumu īstenošanu, lai nodrošinātu, ka prasības tiek noteiktas saskaņoti un uz tām attiecas pastiprināta un skaidrāka pārskatatbildība. Iestādēm būs jāuzlabo koordinācija un informācijas apmaiņa, atspoguļojot holistisku skatījumu gan uz vispārējām kapitāla vajadzībām sistēmai kopumā, gan attiecīgajai bankai.*
- *Pārskatīs procedūru, lai vajadzības gadījumā grozītu visas sistēmas tehniskos standartus, pastiprinātu prasību EBI veikt ietekmes novērtējumus un uzlabotu pārskatatbildības/kontroles mehānismus attiecībā uz to, kā pilnvaras tiek piešķirtas un piemērotas.*
- *Ierosinās dažus mikroprudenciālos, noregulējuma un makroprudenciālos noteikumus pārcelt uz tieši piemērojamiem noteikumiem, lai uzlabotu skaidrību, uzraudzības konvergenci un samazinātu administratīvo slogu bankām.*

➤ *Ziņošanas un informācijas atklāšanas prasību racionalizēšana*

Kaut arī ziņošanas un informācijas atklāšanas prasības ir būtiskas labi funkcionējošai banku nozarei, ziņošanas sistēma bankām ir kļuvusi ļoti apgrūtināša. Kopējās ziņošanas izmaksas ES bankām, ietverot visus izdevumus, kas saistīti ar ziņošanas sistēmas darbību (personāls, IT, juridiskie, grāmatvedības, revīzijas un konsultāciju pakalpojumi), tiek lēstas 11,2 miljardu EUR apmērā gadā²⁴. Ziņošanas slogu rada biežās ziņošanas prasību izmaiņas, nevajadzīgi sarežģījumi, skaidrības un konsekvences trūkums un ziņošanas dublēšanās, ko savukārt izraisa ierobežotā datu kopīgošana starp iestādēm.

Jau veikti nozīmīgi pasākumi, lai vienkāršotu un racionalizētu ziņošanas prasības saskaņā arī ar Komisijas uzraudzības datu stratēģiju²⁵. Tie ietver tiesību aktu izmaiņas, kuru mērķis ir vienkāršot uzraudzības datu atkalizmantošanu informācijas atklāšanas nolūkā, un citus pasākumus, kuru mērķis ir būtiski atvieglot ziņošanas slogu mazām un nesarežģītām iestādēm (3. pīlāra datu centrs), Labākas datu kopīgošanas regulu, kas ierobežos atkārtotus datu pieprasījumus un prasīs ES iestādēm regulāri pārskatīt un atcelt liekus ziņojumus, kā arī virzīt

²⁴ Eiropas Banku iestāde (2021), [*Pētījums par izmaksām, kas saistītas ar uzraudzības pārskatu sniegšanas prasību ieviešanu*](#).

²⁵ Eiropas Komisija (2021), [*ES finanšu pakalpojumu uzraudzības datu stratēģija*](#).

uz priekšu to centienus integrētās ziņošanas jomā²⁶, un pirmo *omnibus* paketi un tai sekojošos ES taksonomijas un Eiropas ilgtspējas ziņu sniegšanas standartu²⁷ vienkāršojumus. Eiropas vienotais piekļuves punkts, tiklīdz tas būs izveidots un darbosies, arī uzlabos pieejamību un samazinās dublēšanos, atvieglojot centralizētu elektronisku piekļuvi publiskiem datiem par bankām un to produktiem. Komisija turpinās sadarboties ar EBI, lai nodrošinātu, ka prudenciālās ziņošanas un informācijas atklāšanas prasības ir samērīgas un atbilst plašākam ilgtspējas regulējumam.

Turklāt EBI jau ir īstenojusi vairākus būtiskus pasākumus, lai samazinātu ziņošanas slogu bankām. Paredzams, ka kopā ar 2026. gadā ierosinātajiem papildu pasākumiem datu punktu skaits ES ziņošanas sistēmās tiks samazināts par 50 %²⁸. Neraugoties uz šo progresu, ieinteresētās personas apstiprina, ka ir vajadzīga turpmāka racionalizācija, par prioritātēm nosakot ziņošanu par integrāciju, proporcionalitāti un tehnoloģisko modernizāciju.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

- *Atbalstīs pāreju no pašreizējās ziņošanas pieejas uz integrētāku prudenciālo, statistisko un noregulējuma ziņošanu ar stingriem pārvaldības pasākumiem un kopīgu datu vārdnīcu kā stūrakmeņiem un mudinās attiecīgās iestādes, ko konsultē Apvienotā banku pārskatu komiteja, turpināt tehnisko darbu un panākt taustāmus uzlabojumus.*
- *Nemot vērā visas pieejamās iespējas, lai uzlabotu ES banku nozares konkurētspēju, tai skaitā, iespējams, pārskatot EBI pilnvaras, vajadzības gadījumā ierosinās mērķtiecīgas izmaiņas tiesību aktos, lai pilnvarotu EBI nodrošināt ziņošanas turpmāku proporcionalitāti, vienkāršošanu un automatizāciju tehniskā līmenī, tai skaitā attiecībā uz būtiskuma robežvērtībām nelielām ziņošanas kļūdām un citiem aspektiem, kas nepamatoti palielina ziņošanas slogu.*
- *Ierosinās grozījumus EBI regulā attiecībā uz 2. līmeņa tiesību aktiem, atspoguļojot tos, kas ieviesti priekšlikumā grozīt EVTI regulu saskaņā ar tirgus integrācijas un uzraudzības paketi (MISP). Aicinās EBI pārskatīt savu vienoto interaktīvo noteikumu kopumu, savā tīmekļvietnē tieši sasaistot visus 3. līmeņa norādījumus un jautājumus un atbildes ar attiecīgajiem tiesiskā regulējuma noteikumiem, tādējādi uzlabojot pieejamību un pārredzamību. Šā procesa ietvaros EBI varētu veikt esošo jautājumu un atbilžu revīziju un svītrot tos jautājumus un atbildes, kas ir novecojuši.*
- *Atbalstīs EBI un citas iestādes, lai tās saskaņā ar Labākas datu kopīgošanas regulu regulāri pārskatītu, samazinātu un novērstu dubultu ziņošanu.*
- *Sadarbosies ar valstu iestādēm, lai ierobežotu papildu ziņošanu valstu līmenī, jo tas ievērojami sarežģīt situāciju un palielina slogu pārskatus sniedzošajām vienībām.*

²⁶ OV L, 2025/2088, 21.10.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2088/oj>

²⁷ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko Direktīvas (ES) 2022/2464 un (ES) 2024/1760 groza attiecībā uz datumiem, sākot no kuriem dalībvalstīm jāpiemēro noteiktas korporatīvo ilgtspējas ziņu sniegšanas un pienācīgas rūpības prasības ([COM\(2025\) 80 final](#)).

²⁸ Eiropas Banku iestāde (2026), *Efektīva ziņošana: vienkāršāka, viedāka, samērīgāka*.

Stimulēs valstu iestādes pilnībā izmantot iespēju kopīgot datus saskaņā ar Labākas datu kopīgošanas regulu.

4. Konkurētspēja kā kopīga atbildība

Lai uzlabotu ES banku nozares konkurētspēju, visām attiecīgajām ieinteresētajām personām būs jāmaina kultūra. Banku nozares riski atbilstoši jāpārvalda, jo īpaši pašreizējā situācijā, kad jau labi zināmos riskus, kas saistīti ar kredītiem, operācijām un tirgus norisēm, tagad papildina jauni riski, kas saistīti ar kiberdarbībām, ģeopolitisko spriedzi, vides un klimata apdraudējumiem. Tomēr, lai panāktu efektīvāku, holistiskāku un mērķtiecīgāku riska pārvaldības pieeju, riska pārvaldībā galvenā uzmanība būtu jāpievērš būtiskajiem apdraudējumiem, atsakoties no pieejām, kas balstītas tikai uz atbilstības nodrošināšanu.

Komisijai būtu proaktīvāk jāuzrauga un jānodrošina atbilstošs līdzsvars starp riska uzņemšanos un finanšu stabilitāti, lai nodrošinātu, ka regulējums un tā piemērošana nekavē konkurētspēju un izaugsmi. Regulējošām un uzraudzības iestādēm būtu jākoncentrējas uz riskiem, kas ir visnozīmīgākie vispārējai finanšu stabilitātei, un jāizvairās no nulles riska tolerances kultūras, jo tā varētu kavēt bankas atbalstīt saimniecisko darbību. Politikas veidotājiem būtu jāatturas no tādu valstu īpatnību saglabāšanas, kas sadrumstalo tirgu. Būtu maksimāli jāizmanto pārskatatbildības instrumenti, un, ja tie nav efektīvi, šie instrumenti jānostiprina.

Komisija ir galvenā ES iestāde, kas atbild par ES konkurētspējas un konkurences pilnvaru īstenošanu. Turpmāk Komisija pastiprinās savu pienākumu regulāri pārskatīt Eiropas banku sistēmas darbību un tās ietekmi uz iekšējo tirgu, tādējādi palīdzot nodrošināt, ka uzraudzības un neregulējuma darbības joprojām ir efektīvas, samērīgas un atbalsta vienotā tirgus pienācīgu darbību un ES konkurētspēju²⁹. Komisija sadarbojas ar EBI, lai nodrošinātu, ka tās uzraudzības norādījumi, jo īpaši gadījumos, kad jāievēro un jāizskaidro procesi, ir samērīgi.

Tajā pašā laikā bankām, to augstākā līmeņa vadītājiem un darbiniekiem, kā arī revidentiem un grāmatvežiem jābūt gataviem iesaistīties šajā kultūras pārmaiņu procesā un uzņemties lielāku atbildību par tiesību aktu piemērošanu, pamatojoties uz būtiskumu. Lai gan regulējošām un uzraudzības iestādēm būtu jāīsteno samērīgāka pieeja un jārīkojas, lai samazinātu savu pasākumu sarežģītību, ilgumu un detalizācijas pakāpi neatkarīgi no tā, vai pasākumi ir tiesību akti, norādījumi vai jautājumi un atbildes, bankām jāpilda sava loma, atturoties no nepārtrauktas norādījumu pieprasīšanas arvien augstākas juridiskās noteiktības meklējumos. Tiesību aktu ievērošana būtu jābalsta uz to pamatā esošo būtību, nevis jāuztver kā formāla procedūra, kurā “jāievelk attiecīgie ķeksīši”. Jāuzņemas kopīga atbildība, lai mainītu rīcību, kas kopumā ir radījusi pārmērīgi normatīvu un sarežģītu banku vidi, kurā dominē nevēlēšanās uzņemties risku.

Šajā sakarā Komisija veiks tālāk aprakstītās darbības.

²⁹

32. pants Regulā (ES) 1024/2013 un 94. pants Regulā (ES) 806/2014.

- *Sadarbosies ar EBI, uzraudzības iestādēm un tirgus dalībniekiem, lai skaidrāk nošķirtu prasības, kurām jānodrošina atbilstība, un nesaistošus norādījumus, kas saskaņo prasību piemērošanas veidu.*
- *Apsvērs iespēju pilnvarot EBI un ESRK regulāri sagatavot ziņojumus par banku kapitāla prasību atbilstību visā ES, lai pastiprinātu esošos pārskatatbildības procesus (saistībā ar Eiropas un valstu parlamentiem, kā arī Padomi un valstu valdībām).*
- *Sadarbosies ar ES un valstu iestādēm, lai nodrošinātu, ka uzraudzības prakse ir neitrāla attiecībā uz bankas organizatorisko modeli un nekavē pārrobežu banku darbības, citstarp izmantojot filiāles un brīvu pakalpojumu sniegšanu.*
- *Organizēs regulāras diskusijas ar VUM un VNV pārstāvjiem un, iespējams, ar citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai apspriestu banku sistēmas darbību un uzraudzības un neregulējuma darbību ietekmi uz iekšējā tirgus pienācīgu darbību.*

5. Iesaiste un turpmākie pasākumi

Šajā paziņojumā Komisija ir izklāstījusi turpmāko virzību uz konkurētspējīgāku ES banku nozari, kas efektīvāk sasaistīs uzkrājumus ar ieguldījumiem, labāk izmantos gan pārrobežu, gan iekšzemes tirgu potenciālu un nodrošinās, ka mājsaimniecībām un uzņēmumiem ir visplašākā finansējuma iespēju izvēle, zemākās izmaksas un augstākā atdeve. Konkurētspējīgākai banku nozarei jābūt noturīgai, rentablai un atvērtai konkurencei un inovācijai. Lai panāktu šādu turpmāko virzību, būs vajadzīga būtiska, visaptveroša un uz nākotni vērsta reforma, kurā uzmanība koncentrēta uz uzlabojumiem ar lielu ietekmi.

Komisija atzīst likumdevēju mērķi reformēt banku regulējumu un stiprināt ES banku konkurētspēju, kā ierosināts Eiropadomes 2025. gada decembra³⁰ un 2026. gada marta³¹ secinājumos, kā arī Parlamenta gada ziņojumā par banku savienību³².

Tāpēc Komisija mudina visas ieinteresētās personas vērienīgi īstenot nepieciešamās reformas un aicina sniegt atsauksmes par šo paziņojumu, jo tā gatavo pasākumus, ko plānots ierosināt 2027. gada pirmajā ceturksnī.

³⁰ Eiropadome (2025. gada decembris), [*Padomes secinājumi par Savienības finanšu pakalpojumu regulējuma vienkāršošanu*](#).

³¹ [*Eiropadomes sanāksmes secinājumi*](#) (2026. gada marts).

³² Eiropas Parlaments (2026. gada aprīlis), [*Banku savienības 2025. gada ziņojums*](#).